

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

4 MAI 2011

Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne les mesures de contrainte en cas de non-respect des règles relatives à l'hébergement et au droit aux relations personnelles

(Déposée par Mme Martine Taelman)

DÉVELOPPEMENTS

En vertu de l'article 387ter du Code civil, lorsqu'un des parents refuse d'exécuter les décisions judiciaires relatives à l'hébergement des enfants et au droit aux relations personnelles, la cause peut être ramenée devant le juge compétent.

Une des options laissées au juge est d'autoriser — sans préjudice des poursuites pénales — la partie victime de la violation d'une décision à recourir à des mesures de contraintes dont il déterminera la nature et les modalités d'exercices au regard de l'intérêt de l'enfant et désignera, s'il l'estime nécessaire, les personnes habilitées à accompagner l'huissier de justice pour l'exécution de sa décision.

Le juge peut prononcer une astreinte tendant à assurer le respect de la décision à intervenir, et, dans cette hypothèse, dire que pour l'exécution de cette astreinte, l'article 1412 du Code judiciaire est applicable.

Dans le cas d'un parent insolvable, l'astreinte visée ne peut être d'un tel montant qu'elle ne peut plus être exécutée et qu'elle ne constitue dès lors plus un moyen de contrainte. C'est précisément à cette fin que l'article 387ter, § 1er, alinéa 6, du Code civil précise que, dans ce cas, l'article 1412 du Code judiciaire peut

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

4 MEI 2011

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de dwangmaatregelen bij niet-naleving van verblijfs- en omgangsregelingen betreft

(Ingediend door mevrouw Martine Taelman)

TOELICHTING

Volgens artikel 387ter van het Burgerlijk Wetboek kan, als één van de ouders weigert de rechterlijke beslissingen met betrekking tot de huisvesting van de kinderen of het recht op persoonlijk contact uit te voeren, de zaak opnieuw voor de bevoegde rechter worden gebracht.

Eén van de opties die de rechter heeft, is dat hij — onverminderd strafvervolging — de partij die het slachtoffer is van de miskennen van deze rechterlijke beslissing kan toestaan een beroep te doen op dwangmaatregelen. De rechter bepaalt de aard van deze maatregelen en de nadere regels betreffende de uitoefening ervan, rekening houdend met het belang van het kind en wijst, indien hij zulks nodig acht, de personen aan die gemachtigd zijn de gerechtsdeurwaarder te vergezellen voor de tenuitvoerlegging van zijn beslissing.

De rechter kan een dwangsom uitspreken om te waarborgen dat de te nemen beslissing zal worden nageleefd en, in die hypothese, stellen dat voor de tenuitvoerlegging van die dwangsom, artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing is.

In het geval van een insolvabele ouder mag de dwangsom waarvan sprake niet zodanig hoog zijn dat deze niet kan worden uitgevoerd en dus eigenlijk ook geen dwangmiddel meer is. Net om dit op te vangen, werd in artikel 387ter, § 1, zesde lid, van het Burgerlijk Wetboek vermeld dat artikel 1412 van het Ge-

être appliqué. Les exclusions et les limitations prévues en matière de saisie (articles 1409, 1409*bis*, 1410, § 1er, § 2, 1° à 7, § 3 et § 4) ne s'appliquent dès lors pas à la condamnation sous peine d'astreinte en cas de non-respect des règles relatives à l'hébergement et au droit aux relations personnelles.

La formulation de l'article 1412, alinéa 1er, 3°, du Code judiciaire pose toutefois problème. Cette disposition renvoie tout d'abord à l'article 387*ter*, alinéa 2, du Code civil, alors qu'il s'agit en réalité de l'article 387*ter*, § 1er, alinéa 6.

Ensuite, les termes de l'article 1412 du Code judiciaire laissent à penser que le juge doit toujours infliger l'astreinte en combinaison avec le superprivilège de l'article 1412 du Code judiciaire. Or, on peut déduire de l'article 387*ter*, § 1er, alinéa 6, du Code civil que le juge dispose d'une certaine liberté d'appréciation, tant en ce qui concerne l'imposition d'une astreinte qu'en ce qui concerne l'ajout du superprivilège.

Une lecture conjointe correcte des deux articles permet de conclure que ce superprivilège peut mais ne doit pas être imposé par le juge. En outre, il appartient aux parties de demander l'application de cette mesure, qui ne peut être décidée d'office.

Nous proposons d'adapter la formulation de l'article 1412 du Code judiciaire de telle sorte que le renvoi aux dispositions de l'article 387*ter* du Code civil soit correct et qu'il soit clair, grâce à l'insertion du mot « faculté », que le juge dispose d'une marge d'appréciation en ce qui concerne l'imposition d'une astreinte et l'ajout du superprivilège.

*
* *

rechtelijk Wetboek in deze gevallen kan toegepast worden. Op deze manier zijn de uitsluitingen en beperkingen aan het beslag (artikelen 1409, 1409*bis*, 1410, § 1, § 2, 1° tot 7°, § 3 en § 4) niet van toepassing op de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom bij het niet-naleven van verblijfs- of omgangsregelingen.

Er doet zich echter een probleem voor met de formulering van artikel 1412, eerste lid, 3° van het Gerechtelijk Wetboek. Ten eerste wordt daarin verwezen naar artikel 387*ter*, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek hoewel het in realiteit artikel 387*ter*, § 1, zesde lid moet zijn.

Ten tweede lijken de bewoordingen van artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek aan te geven dat de rechter de dwangsom steeds dient op te leggen in combinatie met het supervoorrecht van artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek. Nochtans kan uit art. 387*ter*, § 1, zesde lid, van het Burgerlijk Wetboek afgeleid worden dat de rechter een zekere beoordelingsvrijheid heeft, zowel betreffende het opleggen van de dwangsom als betreffende het toevoegen van het supervoorrecht.

Wanneer men beide artikelen op een juiste manier samen leest, moet worden besloten dat het opleggen van dit supervoorrecht kan worden opgelegd door de rechter; hij is daartoe echter niet verplicht. Daarenboven komt het toe aan de partijen om deze maatregel te vorderen en kan er niet ambtshalve toe worden overgegaan.

Het wetsvoorstel past de bewoordingen van artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek aan, zodat er een correcte verwijzing is naar de bepalingen van artikel 387*ter* van het Burgerlijk Wetboek en er, door het gebruik van de term « mogelijkheid », duidelijk wordt dat de rechter een beoordelingsvrijheid heeft aangaande het opleggen van een dwangsom en het toevoegen van het supervoorrecht.

Martine Taelman.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 1412, alinéa 1er, 3°, du Code judiciaire, inséré par la loi du 18 juillet 2006, est remplacé par ce qui suit :

« 3° lorsque le juge a fait usage de la faculté visée à l'article 387ter, § 1er, alinéa 6, du Code civil. »

7 avril 2011.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 1412, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 2006, wordt vervangen als volgt :

« 3° wanneer de rechter van de mogelijkheid van artikel 387ter, § 1, zesde lid van het Burgerlijk Wetboek gebruik heeft gemaakt. »

7 april 2011.

Martine Taelman.